

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії Олександр ПРИШЕДЬКО, 1981 року народження, освіта вища: у 2003 році закінчив Юридичну академію Міністерства внутрішніх справ України і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», здобув кваліфікацію юриста, працює директором у ТОВ «ЗНАМЕНІВСЬКИЙ МАСЛОЖИРКОМБІНАТ», виконав акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса, від 20 травня 2025 року № 1332-10, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради **Олени САМОЙЛЕНКО**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

рецензентів: **Вадима ПОЖАРА**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Людмили ГУРТІЄВОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

офіційних опонентів: **Ганни ТЕТЕРЯТНИК**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ;

Олени КОСТЮЧЕНКО, кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики Навчально-наукового інституту права Київського

національного університету імені Тараса Шевченка,

на засіданні «11» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Олександрю ПРИШЕДЬКУ на підставі публічного захисту дисертації «Нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Микола СТОЯНОВ, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням специфіки закриття кримінальних проваджень за нереабілітуючих підстав при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень.

За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше:

- задля акцентування уваги на неоднорідності податкових кримінальних правопорушень запропоновано їх класифікувати на наступні групи: 1) прямі податкові кримінальні правопорушення (у результаті вчинення таких дій напряду завдається шкода податковим правовідносинам); 2) непрямі податкові кримінальні правопорушення (у результаті вчинення таких дій також буде завдаватися шкода податковим правовідносинам, однак ця шкода буде не такою очевидною); 3) умовні податкові кримінальні правопорушення (у даному випадку мова ведеться як про економічні кримінальні правопорушення, так і про інші злочини, у результаті вчинення яких може бути завдано шкоди сфері оподаткування);

- обґрунтовано доцільність виділення переліку податкових кримінальних правопорушень в залежності від підслідності БЕБ, яке з точки зору розслідування податкових кримінальних правопорушень виступає в якості правонаступника податкової міліції;

- запропоновано внести зміни до ст. 214 КПК України та зазначити, що документи, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне

правопорушення, можуть бути використані у кримінальному провадженні як докази;

- аргументовано необхідність внесення змін до ст. 284 КПК України та виключення такої підстави для закриття кримінального провадження як досягнення податкового компромісу, що дозволить унормувати положення КПК, КК та ПК України, а також більшою мірою відповідатиме правозастосовній практиці, відповідно до якої досягнення податкового компромісу розглядається як підстава для звільнення особи від кримінальної відповідальності;

- запропоновано задля недопущення обмеження права особи на реабілітацію у випадку відмови прокурора в провадженнях, у яких фактична винуватість не може бути доведена, внести зміни до ЗУ «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та передбачити дану підставу закриття кримінального провадження як реабілітуючу;

удосконалено:

- положення про те, що головною умовою, яка буде ставитися до різного роду аналітичних довідок чи інших документів як підстав початку досудового розслідування, має бути лише можливість слідчим, дізнавачем або прокурором зробити висновок про потенційне кримінальне правопорушення;

- позиція про необхідність слідчим суддям при застосуванні абз. 4 ч. 3 ст. 170 КПК напряду вказувати, на які саме кошти не дозволяється накладення арешту, а не лишати вирішення цього питання на слідчого чи прокурора;

- визначення закриття кримінального провадження як специфічної кримінальної процесуальної діяльності, яка закріплена в окремому процесуальному інституті, відповідно до якої уповноважена посадова особа констатує неможливість продовження кримінального провадження, що припиняє здійснення будь-якої процесуальної діяльності без вирішення кримінально-правового конфлікту та створює відповідні правові та процесуальні наслідки для учасників такого кримінального провадження в залежності від підстав, за якими було прийнято рішення про закриття кримінального провадження;

- положення про необхідність виділення лише двох груп підстав закриття кримінального провадження – реабілітуючі та нереабілітуючі, що залежить виключно від наявності чи відсутності права на відшкодування шкоди;

набуло подальшого розвитку:

- пропозиція уточнювати в ухвалах слідчих судді та суду, які саме документи, до яких надається тимчасовий доступ, містять охоронювану законом таємницю, а не залишати завдання розмежування цих документів на особу, яка буде виконувати відповідну ухвалу, що яскраво проявляється при наданні тимчасового доступу до документів, які містять комерційну таємницю;

- позиція щодо необхідності додаткового уточнення неможливості отримання документів, які стосуються здійснення господарської діяльності підприємства, у жодний інший спосіб, окрім як обшуку, для кращого розмежування даної слідчої (розшукової) дії та тимчасового доступу до речей і документів;

- оцінка закриття кримінального провадження як певного складного комплексу дій, який має наступні ознаки: виступає одночасно і як кримінальний процесуальний інститут, і як комплекс процесуальних дій, які вчиняються уповноваженими посадовими особами при ухваленні відповідного рішення; хоча підстави закриття кримінального провадження є неоднорідними, всі вони констатують неможливість продовження кримінальної процесуальної діяльності.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 8 наукових публікацій, у тому числі 4 статті, опубліковані у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

Пришетько О. Л. Специфіка застосування заходів забезпечення кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. *Право і суспільство*. 2023. № 5. С. 392-398

Пришетько О. Л. Аналіз переліку податкових кримінальних правопорушень, які підслідні БЕБ України. *Право та державне управління*. 2024. № 2. С.458-463

Пришедько О. Л. Особливості початку досудового розслідування податкових кримінальних правопорушень. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 3 (85). С. 178-183

Пришедько О. Л. Податковий компроміс як підстава закриття кримінального провадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 587-590

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили свої зауваження:

Олена САМОЙЛЕНКО, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», зазначила, що в роботі є дуже багато теоретичних позицій, вказала, що особливо вражає кількість позицій, які виносяться на наукову новизну, підкреслила, що в роботі є достатньо цікаві моменти для теорії, зокрема, щодо документів, які були надані разом із заявою чи повідомленням про кримінальне правопорушення, які можуть бути використані як докази, зауважила, що не всі беруть на себе сміливість щодо таких впроваджень та пропозицій. Відзначила запропоноване автором те, що для недопущення обмеження прав і свобод на реабілітацію у випадку відмови прокурора в провадженнях, в яких фактично винуватість не може бути доведена, внести зміни та згадала про ЗУ «Про порядок відшкодування» шкоди, завданої громадянам незаконними діями органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Підкреслила, що достатньо багато позицій, які є цікавими як для теоретиків, так і для практиків. Висловила думку, що за результатами захисту видно, що здобувач розбирається в тематиці, поглибив позиції в науці і для практиків щодо вказаної проблематики. Констатувала, що буде підтримувати роботу та здобувача при голосуванні.

Вадим ПОЖАР, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження виклав у наданій рецензії у письмовому вигляді та голосив під час виступу, у дискусії зазначив, що в результаті обговорення, аналізу дисертації вважає, що робота склалася, дисертант добросовісно виконав поставлені перед ним мету та завдання роботи, оволодів відповідними навичками наукового дослідження, оволодів методологією наукового дослідження, відзначив, що кожен розділ містить результати такого дослідження. Підкреслив, що робота цікава з

точки зору практики, оскільки є комплексною, через те, що стосується трьох галузей: кримінального процесу, кримінального права та податкового права, зважаючи на викладене та досвід автора дисертації, зазначив, що зважаючи на його навички, присутні дізналися дещо більше у розглядуваній сфері. Констатував, що за результатами захисту, сам автор та сама робота є цінним вкладом у наукову діяльність, яка має місце в сьогоденних умовах та реаліях, а автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Людмила ГУРТІЄВА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження виклала у наданій рецензії у письмовому вигляді та голосила під час виступу, у дискусії зазначила, що погоджується з думкою, яка була висловлена Ганною Костянтинівною, Оленою Юріївною та Вадимом Георгійовичем. Вказала, що робота відповідає вимогам, автор набув необхідних компетентностей та заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Ганна ТЕТЕРЯТНИК, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, критичні зауваження виклала у наданому відгуку у письмовому вигляді та голосила під час виступу, у дискусії зазначила, що сама робота, виступ дисертанта, його відповіді на запитання свідчать про те, що Олександр Леонідович відбувся як науковець на рівні доктора філософії з галузі знань «Право». Вказала, що здобувач оволодів методологією та тими необхідними компетентностями, проявив аналітичні здібності до проведення наукового дослідження, що показано і в самій дисертації, і в самому захисті. Зазначила, що роботу буде підтримувати. Констатувала, що робота дуже креативна, цікава, незважаючи на доволі вузьку тему, здобувач зміг розвинути цілу концепцію та ідею, внести пропозицію щодо зміни інших інститутів, що вважає офіційний опонент дуже схвальним. Підвела підсумок, що буде голосувати позитивно щодо роботи та присудження здобувачеві ступеня доктора філософії в галузі знань «Право».

Олена КОСТЮЧЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, критичні зауваження виклала у наданому відгуку у письмовому вигляді та голосила під час виступу, у дискусії зазначила, що їй імponує сама дисертація, висловила думку, що Олександр Леонідович своє значне слово сказав в науку кримінального процесуального права, відзначила позицію автора дисертації, яку було розвинуто, досліджено та на якій він безпосередньо наполягав з приводу того, що сама наявність підозри не може говорити про те, що особа є винуватою у вчиненні злочину, тому необхідно переглядати концепцію кримінального процесуального кодексу в плані того, чого ці підстави мають назву реабілітуючі, нереабілітуючі, тому що фактично ми зводимо саме відкриття кримінального провадження та оголошення про підозру, кримінальне переслідування як факт, який відбувся, тобто це суперечить і Конституції, концепції невинуватості особи щодо того, що вона вважається винуватою, коли вирок набере законної сили, тобто фактично норми йдуть у розріз нормам та принципам, не дають того захисту щодо прав та свобод особи. Вказала, що добрим є те, що дисертант приділив увагу цьому питанню, що він його підіймає, розвиває, досліджує та в подальшому не зупиниться на дослідженні цього питання та підготує ще наукові праці, що буде вже подальшим досягненням для отримання вченого звання доцента, а можливо займеться викладацькою діяльністю. Вказала, що за результатами захисту хоче зробити певний акцент на термінологічній базі, звернула увагу як законодавець рішення – виправдувальний вирок, що після закінчення досудового розслідування справа передається до суду та закриття можливе і на підготовчому провадженні, тобто більше уваги приділено питанню термінологічної бази. Висловила думку, що дослідження цих питань дозволило покращити теоретичні знання і практичні здобутки, підкреслила, що дисертація містить вагомий для науки результат, які в цілому вирішують важливу наукову проблему щодо реабілітуючих підстав для закриття кримінального провадження при розслідуванні податкових кримінальних правопорушень. Констатувала, що враховуючи сказане раніше, зазначила, вважає, що дисертант заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олександрю ПРИШЕДЬКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Олена САМОЙЛЕНКО

